ILMATIETEEN LAITOS

13.2.2026

Liikenne- ja viestintävaliokunta
Eduskunta

LAUSUNTO: VNS 9/2025 VP VALTIONEUVOSTON SELONTEKO: KESKIPITKÄN AIKAVÄLIN ILMASTOSUUNNITELMA

Kolmas keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelma on ilmastolain mukaisesti laadittu suunnitelma, joka kattaa päästökaupan ulkopuoliset sektorit eli niin sanotun taakanjakosektorin päästövähennystoimet.

Taakanjakosektorin päästöt ovat vähentyneet lähes tavoitteen mukaisesti. Liikenne on taakanjakosektorin suurin päästölähde. Vaikka maankäyttösektori ei kuulu taakanjakosektoriin, EU:n sääntelyn mukaan maankäyttösektorin mahdollinen päästövähennysvaje vuosilta 2021–2025 voi siirtyä katettavaksi taakanjakosektorilta. Nykyarvioiden mukaan vaje voi nousta jopa 110–115 Mt CO_2-ekv.:iin jaksolta 2021–2025, ja teknisten korjausten ja joustomekanismien jälkeenkin noin 84 Mt CO_2-ekv.:n tasolle. Tämä suuruusluokka on moninkertainen verrattuna taakanjakosektorin vuosittaisiin päästöihin ja voi lisätä painetta vähentää liikenteen päästöjä aiemmin suunniteltua nopeammin.

Maankäyttösektorin päästö- ja nieluarvioiden nopea muuttuminen viime vuosina lisää epävarmuutta koko ilmastopolitiikan mitoitukseen. Eri sektorien päästöjen ja hiilinielujen luotettava seuranta on tärkeää liikenteen, taakanjakosektorin ja koko Suomen ilmastopolitiikan kannalta. Ilmatieteen laitos on keskeisessä roolissa kasvihuonekaasujen, maankäyttösektorin ja ilmastonmuutoksen seurannassa. Luotettava ja ajantasainen päästö- ja nieluseuranta on edellytys liikennesektorin politiikkatoimien oikealle mitoitukselle.

Mikäli maankäyttösektorin nieluarviot muuttuvat edelleen merkittävästi, se voi johtaa tilanteeseen, jossa liikennesektorin politiikkatoimia joudutaan kiristämään lyhyellä varoitusajalla. Tämän vuoksi ajantasainen ja luotettava päästö- ja nieluseuranta on keskeinen edellytys ennakoitavalle ja kustannustehokkaalle liikennepolitiikalle.